

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

Комунікативна лінгвістика

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (німецька). Переклад

Силабус навчальної дисципліни «Комунікативна лінгвістика» підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньою програмою «Мова та література (німецька). Переклад».

Розробник: Рись Лариса Федорівна, канд. філол. наук, доцент кафедри німецької філології

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри німецької філології

протокол №5 від 24 листопада 2020 року

Завідувач кафедри: (Застровська С. О.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія, Мова і література (німецька). Переклад, магістр	Вибіркова навчальна дисципліна
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 3-й
		Семестр 5-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 22 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 42 год.
		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	<i>німецька</i>	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Рись Лариса Федорівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри німецької філології
Контактна інформація	м.т. 050 7217876
	rys.larysa@vnu.edu.ua , larysa_rys@yahoo.de
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?fbclid=IwAR0VGO0MAb494WEi7qwwQgwYyh3aOc6TEtS7tKUU8TBsFPWksGHF8aPA7-c

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Комунікативна лінгвістика – це напрям сучасного мовознавства, який вивчає закономірності, складники, чинники комунікативної діяльності, яка здійснюється на базі природної мови. Комунікативна лінгвістика є складовою наукової галузі «Теорія комунікації» та водночас інтегрує для опису власного об'єкта такі галузі лінгвістики, як теорію мовленнєвих актів, прагмалінгвістику, психолінгвістику й теорію мовленнєвої діяльності, дискурсологію, лінгвістику тексту, стилістику, соціолінгвістику, лінгвокультурологію, етнолінгвістику, когнітивну й комп'ютерну лінгвістику.

2. Пререквізити.

Курс «Комунікативна лінгвістика» пропонується студентам, які мають базові знання з загального мовознавства та володіють німецькою мовою на рівні B1.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Комунікативна лінгвістика» є формування у студентів знання комунікативної природи мови, вивчення загальних законів комунікації, організації засобів мовного коду у процесах комунікативної взаємодії особистостей та впливу на засоби мови психічних, соціальних, когнітивних, культурних та інших чинників, а також різноманітних ситуативних складових комунікації.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Комунікативна лінгвістика» є такі:

- ознайомити студентів із основними поняттями комунікативної лінгвістики;
- визначити місце комунікативної лінгвістики як дисципліни інтегративного типу в колі різних лінгвістичних дисциплін;
- висвітлити природу мовної комунікації, її типологію за матрицею різноманітних параметрів;
- надати знання про комунікативні моделі і їхнє семіотичне підґрунтя;
- проаналізувати комунікативний акт як мінімальну одиницю мовної комунікації;
- висвітлити природу комунікативної ситуації та її складників;
- розглянути особливості діалогічного спілкування, його одиниць та способів інтеракції;
- з'ясувати аксіоми, параметри й типи комунікативної взаємодії, закони і правила кооперативного спілкування;
- формувати практичні навички безконфліктного спілкування;
- оволодіти головними методиками аналізу комунікативних ситуацій.

4. Результати навчання (компетентності).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти опановують низку компетентностей.

Загальні компетентності:

- здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність використовувати знання у практичних ситуаціях;
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

Спеціальні (фахові компетентності):

- здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;
- здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів, інтерпретації та перекладу тексту;
- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.

Результати навчання:

- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати та інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо;
- знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами;
- аналізувати комунікативні ситуації, визначати їхні компоненти, взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ.	Лаб.	Конс.	Сам. роб.	Контр. роб.
Змістовий модуль 1. Основні категорії комунікативної лінгвістики.							
Тема 1. Комунікативна лінгвістика як наука і навчальна дисципліна.		2		-	1	3	ДС, РК,
Тема 2. Методи комунікативної лінгвістики.		2	2			3	ДС, РК, Т
Тема 3. Моделі комунікації.		2	2	-	1	4	ДС, РК, Т
Тема 4. Соціально-психологічні моделі комунікації (П. Вацлавік, Ф. Шульц фон Тун)		2	2			4	ДС, РК, Т

Тема 5. Компоненти комунікації та форми мовного спілкування.		2	2	-	1	4	ДС, РК, Т
Разом за змістовим модулем 1.	39	10	8	-	3	18	
Змістовий модуль 2. Характеристика складових комунікативного акту.							
Тема 6. Проблема одиниці та зразка мовної комунікації.	4	2	2	-	1	4	ДС, РК, Т
Тема 7. Теорія мовленнєвих актів.		2	2		1	4	ДС, РК, Т
Тема 8. Фактори комунікації, пов'язані із учасниками спілкування.		2	2			4	ДС, РК, Т
Тема 9. Комунікативні інтенції. Стратегії і тактики мовленнєвого спілкування.		2	2	-	1	4	ДС, РК, Т
Тема 10. Мовленнєвий вплив як результат комунікативної взаємодії.		2	2	-	1	4	ДС, РК, Т
Тема 11. Масова комунікація.		2	2			4	ДС, РК, Т
Разом за змістовим модулем 2.	51	12	12	-	3	24	-
Разом	90	22	20	-	6	42	-

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота студентів передбачає самостійне опрацювання матеріалів по темі лекцій, підготовку до семінарів та виконання практичних завдань, а також укладання словника наукових термінів по курсу, аналіз уривків текстів у термінах мовної комунікації. Окремим видом самостійної роботи, який дає можливість отримати додаткові бали, є написання реферату/наукових тез за опрацьованим матеріалом (Тематика рефератів пропонується).

Тематика рефератів:

1. Мовленнєвий жанр як категорія комунікативної лінгвістики.
2. Дискурс – як базова категорія комунікативної лінгвістики
3. Теорія мовленнєвих актів.
4. Мовчання як комунікація.
5. Контент-аналіз як один із методів комунікативної лінгвістики.
6. Імплікація, її типи.
7. Становлення теорії мовної комунікації.
8. Методики когнітивного картування тексту та дискурсу.
9. Міжкультурна й етнокультурна компетенція, їхні складники.

10. Пропаганда як комунікація.
11. Лінгвістика брехні.
12. Проблема типології мовних особистостей.

IV. Політика оцінювання

При поточному оцінюванні знань студентів враховуються: участь у дискусіях під час проведення лекційних та семінарських занять, робота над додатковою літературою, вміння використовувати набуті знання на практиці, вміння аналізувати ситуації міжкультурної взаємодії. Робота студентів під час лекцій та семінарів оцінюється максимально у 5 балів. За кожний змістовий модуль студент має можливість отримати максимальну кількість балів - «20» (середній бал помножено на коефіцієнт 4), всього за поточне оцінювання студенти можуть отримати 40 балів.

Учасники освітнього процесу повинні толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися правил академічної доброчесності, самостійно виконувати навчальні завдання; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань забороняється. У разі виявлення несамотійного виконання практичних завдань, ці завдання зараховані не будуть.

Учасники освітнього процесу повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, самостійно виконувати навчальні завдання, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, під час написання рефератів та наукових тез коректно посилатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей. У разі виявлення академічного плагіату під час написання рефератів та несамотійного виконання практичних завдань, ці завдання зараховані не будуть. Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Критерії оцінювання знань студента під час практичних занять

Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студента
5	Студент має системні, глибокі знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, аргументувати власні судження теоретичними і фактичними положеннями, підсумувати сказане висновками. Студент вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь

	прикладями, вміє комплексно застосовувати знання з інших дисциплін.
4	Знання студента є достатньо ґрунтовними, він правильно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, фактами, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.
3	Студент демонструє посередні знання основних положень навчального матеріалу. Відповідь у цілому задовільна. Студент здатний аналізувати, порівнювати, робити висновки, наводити окремі приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях.
2	Студент демонструє низький рівень знань, здатний частково відтворити теоретичний матеріал відповідно до тексту підручника або лекції викладача, повторити за зразком певну операцію.
1	Студент може розрізнити об'єкт вивчення, фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.

У випадку відсутності на занятті чи невиконання одного із видів обов'язкових робіт по темі студент отримує 0 балів за невиконаний вид роботи. У разі поважної причини студент може перездати тему під час проведення консультацій.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у вигляді написання двох модульних контрольних робіт, які включають тестові завдання та аналіз комунікативних ситуацій, кожен із яких оцінюється в 30 балів, разом – 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну з тем, написати реферат).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бацевич Ф. С. Категорії комунікативної лінгвістики : спроба визначення. *Мовознавство*. 2003. № 6. С. 25–32.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. К. : Вид. центр „Академія”, 2004. 344 с.
3. Гудков Д. Б. Теория и практика межкультурной коммуникации. М. : ИТДГК „Гнозис“, 2003. 288 с.
4. Иссерс О. С. Коммуникативные стратегии и тактики русской речи. М.: Изво ЛКИ, 2008. 288 с.
5. Красных В. В. Основы психолінгвістики и теории коммуникации : курс лекций. М. : ИТДГК «Гнозис», 2001. 270 с.
6. Мовленнєві жанри в міжкультурній комунікації : монографія / авт. кол. : Р. Помірко, Ф. Бацевич, А. Паславська та ін. Львів : ПАІС, 2010. 280 с.
7. Пиз Аллан. Язык жестов. URL : <http://superpoisk.chat.ru/gesture3.htm>
8. Почепцов Г. Г. Теория коммуникации. М. : Рефл-бук, К. : Ваклер. 2001. 656 с.
9. Рись Л. Ф. Einführung in die kommunikative Linguistik (Вступ до комунікативної лінгвістики) : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 191 с.
10. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації: підручник. Черкаси : В-во Чабаненко Ю. А., 2011. 350 с.
11. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації: навч. Посібник. К. : ВЦ «Академія», 2010. 240 с.
12. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. М., 2000. 150 с.
13. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації: навч. посібник. К.: ВЦ «Академія», 2010. 312 с.
14. Schmid J. Kommunikationstheorie: Definitionen. URL : <http://www.joachimshmid.ch/docs/DMtKommuThe.pdf>
15. Kommunikationstheorie und Kommunikationserfolg: Website von Florian Höfer. URL : <http://www.deigma.de/>
16. Paul Watzlawick Website. URL : <http://www.paulwatzlawick.de/>
17. Schulz von Thun Institut für Kommunikation. URL : <https://www.schulz-von-thun.de/>
18. Wägenbaur T. Was wissen wir eigentlich von der Kommunikation(stheorie)? URL : <http://parapluie.de/archiv/kommunikation/theorie/>

